

v rozvrhovém řízení předchází hypotekární pohledávka vyloučena ze zapravení v rozvrhovém řízení, stalo se tak přirozeně a podle zásad knihovního práva ve prospěch všech následujících hypotekárních věřitelů podle jejich pořadí zjevného z pozemkové knihy. Zákon označuje v § 232 ex. ř. odporovatele za spolčníky v rozepři a stanoví výslovně, že rozsudek v rozepři o odporu vzneseném při rozvrhovém roku jest účinným pro veškeré účastněné věřitele a oprávněné i proti nim, jakož i pro dlužníka a proti němu. Při tom nerozlišuje, zda se rozhodnutí stalo rozsudkem, či usnesením v rozvrhovém řízení.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu firmy bratří K.

D ů v o d y:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění. Podle ustanovení § 231 ex. ř. rozhodne se o odporu vzneseném při rozvrhovém roku buď rozsudkem, závisí-li rozhodnutí na vypátrání a zjištění sporných skutkových okolností, neb usnesením ať již prvního nebo vyššího soudu, jde-li o rozhodnutí sporné otázky právní. Není důvodu, by co do účinků rozhodnutí o odporu byl činěn rozdíl mezi rozhodnutím, jež se stalo rozsudkem, a rozhodnutím, jež se stalo usnesením. Proto, stanoví-li § 232 odstavec druhý ex. ř., že rozsudek o odporu je účinný pro všechny účastněné věřitele a oprávněné a proti nim, jakož i pro dlužníka a proti němu, jest přiznati účinek i usnesení o odporu. Opačný názor dovolací rekurentky nebylo by lze srovnati s tím, že účastníci rozvrhového řízení tvoří v případě odporu (srov. materialie I str. 546, sb. n. s. 8815) společenství podle § 14 c. ř. s. (srov. citaci § 14 c. ř. s. v § 232 ex. ř.), což znamená, že výsledek odporu působí pro všechny a proti všem. Že účinek v § 232 druhý odstavec ex. ř. uvedený jest přiznati nejen rozsudku, nýbrž i usnesení o odporu, plyne i z ustanovení § 234 druhý odstavec ex. ř., podle něhož jest ustanovení § 233 ex. ř. použiti též při rozhodnutí o rekursu. Platí tudíž předpis § 233 ex. ř. o novém rozvrhovém řízení se všemi účastníky rozvrhu vyjmouc uspokojené, tedy i s těmi, kteří odpor nevznegli nebo rekurs do vyřízení odporu v rozvrhovém usnesení nepodali v případě, že na rekurs některého účastníka bylo rekursním soudem odporu vyhověno. Rekursní soud tudíž napadeným usnesením právem uznal, že, když na rekurs dovolací stěžovatelky bylo jejímu odporu proti příkázání pohledávky nezl. Maxe A. vyhověno a když pohledávka uvedeného věřitele při rozvrhu odpadá, částka z uhražovací jistiny původně na pohledávku Maxe A-a příkazaná případně podle knihovního pořadí také na pohledávku Emilie B-ové, i když tato věřitelka, byvši se svým odporem poukázána na pořad práva, nepodala žalobu a také si proti odkázání na pořad práva rekusem nestěžovala.

Čís. 12534.

Úvěrní družstvo, jež jest podle stanov oprávněno poskytovat svým členům zápůjčky, přijímati na úrok peníze od členů i nečlenů a opatrovati nebo zprostředkovati mezi svými členy kup a prodej movitého

i nemovitého zboží s vyloučením všech nečlenů, není oprávněno poskytovat záruky nečlenům za jejich pohledávky za nečleny. Učinilo-li tak přece, překročilo stanovy, záruční ujednání je nicotné a nemůže z něho věřitel, jemuž bylo učiněno, vyvozovati pro sebe žádná práva bez ohledu na to, zda se mohl obeznámiti se stanovami družstva čili nic.

(Rozh. ze dne 20. dubna 1933, Rv II 852/31.)

Žalobce domáhal se na žalovaném Spořitelním a záložním spolku ve V., zapsaném společenstvu s r. neobm., zaplacení 10.000 Kč, tvrdě, že uzavřel s firmou Mléčný průmysl, zapsané společenstvo s r. o., smlouvu o dodávání mléka, že se žalované společenstvo zaručilo za dodržení této smlouvy do výše 10.000 Kč a že mu Mléčný průmysl dluží za dodané mléko 13.782 Kč. Žalované společenstvo namítlo mimo jiné, že ani Mléčný průmysl, ani žalobce nejsou členy žalované a ne-sídlí ani ten, ani onen v obvodu působnosti Raifeisenky ve V. Mimo to přebírání záruk jakýchkoliv, tím více pak záruky, o niž jde, vybočuje z rámce a mezí oprávněností žalovaného spolku. Není to ani poskytnutím půjčky, ani přijetím vkladu, na kteréžto obory je omezena stanovami a zákonem působnost spořitelních a záložních spolků podle principů Raifeisenek. Šlo by o obcházení zákona, jednání contra bonos mores, o jednání neplatné. Podle stanov totiž smí Raifeisenka jen přijímati vklady neb poskytnouti úvěr členům a to jen na dlužní úpis; i směnky jsou vyloučeny. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Podle § 1 zákona o společenstvech ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. jest účelem společenstva podpora výdělků neb hospodářství vlastních členů. Musí tudíž činnost směřovati ku podpoře výdělků neb hospodářství členů společenstva prostředky určenými stanovami. Žalobce opírá žalobu o rukojemský závazek, který podle jeho tvrzení převzala žalovaná strana za Mléčný průmysl záruční listinou ze dne 28. listopadu 1929. Podle § 2 stanov, které byly uznány za pravé, má žalovaná strana, která jest společenstvem s neobmezeným ručením, za účel poskytovat členům půjčky k účelům hospodářským neb živnostenským, přijímati peníze na úrok od členů a nečlenů a opatřovati i zprostředkovati mezi svými členy kup a prodej movitého i nemovitého zboží s vyloučením všech nečlenů. Podle § 3 mohou býti členy jen svéprávní plnoletí obyvatelé obce V. Mezi stranami, jak již první soudce zjistil, jest nesporno, že žalobce není členem žalovaného společenstva. Mléčný průmysl, za který převzala žalovaná strana záruku, nemůže býti členem žalovaného společenstva, poněvadž je jen právnickou osobou. Závazek rukojemský, který podle tvrzení žaloby žalovaná strana převzala, odporuje tudíž jednak účelu společenstva a tudíž § 1 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., jednak i stanovám spolku, poněvadž ani Mléčný průmysl, ani žalobce nejsou členy žalovaného společenstva a rukojemský závazek nespadá do činnosti, která byla žalovanému spolku zákonem a stanovami vymezena. O tom se mohla strana žalující nahlédnutím do

rejstříku společenstev snadno přesvědčiti. Poněvadž tedy žalované společenstvo převzetím záruky žalobou tvrzené vybočilo z mezí zákonem a stanovami vyměřených, je záruka nicotná, neplatná, neboť taková činnost jest i v § 88 cit. zák. ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. zakázána (viz § 879 obč. zák.). Jelikož rukojemský závazek jest neplatný a nicotný, není žalovaný spolek zárukou vázán a proto prvý soudce pochybil, vyhověv žalobě. Tomu neodporuje § 19 ani § 23 cit. zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. ani §§ 14 a 15, po případě § 16 písm. d) stanov žalovaného společenstva, byť i bylo správné, že záruční listina byla podepsána starostou a jedním členem představenstva k firmě a že byla také napsána na záruční listině a vytištěna firma žalovaného společenstva. Je ovšem pravda, že se žalovaný spolek opravňuje a zavazuje právním jednáním představenstva ve jménu spolku, ale jen k takovým právním jednáním, která neodporují ani účelu společenstva, tudíž ani § 1 cit. zák. ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., ani stanovám spolku, kdežto převzatá záruka v žalobě tvrzená, i zákonu i stanovám odporuje.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání opřenému jen o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. nelze přiznati oprávnění. Odvolací soud vystihl po právní stránce podstatu věci a správně ji rozhodl, takže stačí poukázati k jeho výstižným důvodům, k nimž jest vzhledem k vývodům dovolání dodati ještě toto: Jest pravda, že účelem společenstva vůbec, tedy i žalovaného družstva jest hospodářsky podporovati své členy, přesněji řečeno, podporovati výdělek nebo hospodářství svých členů společným provozem podniku neb poskytováním úvěru (§ 1 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.). To však neznamená, že by společenstvo mohlo vyvinouti jakoukoli činnost, která by ať přímo či nepřímou byla členům na prospěch. V té příčině jest vázáno svými stanovami a jen v jejich rámci může se uplatniti. Žalované společenstvo jest jako Spořitelní a záloženský spolek družstvem úvěrním a jest podle § 2 stanov oprávněno poskytovat svým členům zápůjčky, přijímati na úrok peníze od členů i nečlenů a opatrovati neb zprostředkovati mezi svými členy kup a prodej movitého i nemovitého zboží s vyloučením všech nečlenů. Tedy až na přijímání vkladů od nečlenů jest obmezena jakákoli stanovami vymezená společenstevní činnost jen na členy. Již z toho je patrné, že poskytování záruk nečlenům za jejich pohledávky proti nečlenům jest naprosto vyloučeno. Jestliže se tedy žalované družstvo zaručilo za pohledávku žalobce nečlena u »Mléčného průmyslu«, jenž rovněž není členem, překročilo stanovy, záruční ujednání je nicotné a nemůže z něho žalobce vyvozovati pro sebe žádných práv (srov. rozh. 4273, 7321, 8586 sb. n. s.). Pro posouzení přípustnosti převzetí záruky žalovaným družstvem jest bezvýznamným, zda se žalobce mohl obeznámiti se stanovami čili nic, neboť záruka v tom i onom případě by nepřestala býti

nicotnou. Nelze ostatně srozuměti, k čemu dovolatel směřuje tvrzením, že neměl žádného podezření a proto ani popudu, by nahlédl ve společenstevní rejstřík a že ve sporu nevyšly najevo okolnosti, nasvědčující tomu, že věděl o neplatnosti právního jednání se žalovaným družstvem. Dovolatel tu navazuje na rozhodnutí čis. 8586 sb. n. s., ale přehlíží, že tomuto rozhodnutí byla podkladem jiná skutková podstata. Šlo o vrácení toho, co z nicotného právního jednání byly strany povinny navzájem si vrátiti (§ 877 obč. zák.), a při tom bylo řešeno, zda příjemce byl držitelem bezelstným či obmyslným, a vysloveno, že nemusel znáti obsah stanov a mohl spoléhati, že žalobkyně zachová meze stanovami jí vytčené. V souzeném případě však nebylo mezi stranami, t. j. žalobcem a žalovaným družstvem nic vzájemně plněno. Jaký byl poměr mezi žalobcem a »Mléčným průmyslem«, je lhostejno. Ale ani z rozhodnutí čis. 2857 sb. n. s. nemůže žalobce nic pro sebe vytěžiti, neboť tam vyslovil nejvyšší soud, že záruční prohlášení není obvyklým úkonem po rozumu čl. 47 obch. zák. a že se k jeho závaznosti vyžaduje, pokud má býti projevem vůle představenstva, aby bylo vydáno v předepsané statutární formě, bez níž jest neplatné. Zabýval se tedy jen formou prohlášení, nikoli však otázkou, zda bylo družstvo podle stanov vůbec oprávněno ku převzetí záruky.

Čís. 12535.

Předpis § 575, první odstavec, c. ř. s. vztahuje se i ke sporům, v nichž jest se domáháno zrušení nájemní smlouvy z důvodu § 3, první odstavec, zák. o ochr. náj.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1933, R I 287/33.)

Žalobci domáhali se na žalovaných žalobou podle § 3 odst. (1) zák. o ochr. náj. zrušení nájemní smlouvy a vyklizení najatých místností, poněvadž žalovaná strana jich zneužívá ke značné škodě žalující strany. Rozsudek prvního soudu, jímž byla žaloba zamítnuta, byl doručen žalobcům dne 26. září 1932. Odvolání podané dne 10. října 1932, odmítl o d v o l a c í s o u d jako opožděné. D ů v o d y: Poněvadž ustanovení § 3 odstavec první zák. o ochr. náj. je téhož obsahu jako ustanovení § 1118 obč. zák., platí i pro tento spor kratší odvolací lhůta § 575 první odstavec c. ř. s., neboť též řízení o takové žalobě jest upraveno ve 3. oddílu c. ř. s. (§ 574 c. ř. s., čis. 6140 sb. n. s.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Pro posouzení, zda jde o spor nájemní, v němž platí kratší lhůty § 575 c. ř. s., jest rozhodným obsah žaloby a její konečné žádání. V souzeném případě domáhají se žalobci žalobou, kterou již zevně označují jako žalobu o zrušení nájemní smlouvy a kterou opírají o § 3